

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Борислав Александров Ясенев
АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Със заповед № 3-РК-22 от 29.10.2020 г. на Ректора на Нов български университет – София съм определен за член на научно жури, за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Стилови и интерпретационни проблеми в творби за духов оркестър от Николай Братанов, Жул Леви и Христо Тонев”, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“. Автор на дисертационния труд е Трифон Великов Трифонов – докторант в свободна форма на обучение към департамент „Музика“ на НБУ с научен ръководител проф. д-р Георги Арнаудов.

Предоставеният ми комплект материали включва следните документи:

- автобиография;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации.

През 1986 г. Трифон Трифонов завършва СМУ „Веселин Стоянов“ гр. Русе с кларинет. В ученическите си години свири в училищния духов и симфоничен оркестър. Изнася редица солови концерти с Русенска филхармония. В периода 1986 -1988 г. отбива военната си служба в духовия оркестър на Ансамбъла на строителни войски с диригент Доцо Вътков. През 1993 г. завършва ДМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София със специалност кларинет, в класа на проф. Петко Радев. Лауреат и носител на златен медал на XII Национален конкурс „Светослав Обретенов“, Провадия – 1990 г. От 1996 г. работи в духовия оркестър към общината на гр. Перник под диригентството на доц. Христо Тонев, като концертмайстор и 1-ви кларинет. От 2008 г. до този момент е диригент на оркестъра и член на жури на ежегодния международен конкурс за млади изпълнители на класически музикални инструменти към Двореца на културата – гр. Перник.

Художественотворческата дейност на Трифон Трифонов е изключително активна и богата. Духовият оркестър играе важна роля в културния живот на гр. Перник от дълги години. Под ръководството на Трифонов оркестърът има около 150 концерта и изяви годишно. Концертира в „Ноемврийските музикални дни“ – Перник, на открити сцени, участва в национални, регионални и общински празници, изнася образователни концерти. През 2014 г. докторантът ръководи проект, подкрепящ кандидатурата на София и Югозападния регион за културна столица – 2019 г. Като член на СБМТД оркестъра се включва в инициативата „80 години Дунавско хоро – Дико Илиев“ (2017), с концерт и т.н.

С оркестъра концертират известни солисти като Калуди Калудов, Анна Дитри-Калудов, Еделина Кънева, Галя Павлова, Елена Механджийска, Марчо Апостолов и др., хорове: „Иван Топалов“, „Робев хор“, „Агапе“, „Родна песен“, ДВГ „Ванила“ и др.

През 2018 г. духовият оркестър е удостоен с наградите Grand Prix, и дипломи за най-добър диригент, чуждестранен оркестър и мажоретен състав на международния фестивал-конкурс „Златен тромпет“ в Биелско Бяла – Полша. Важно е да се отбележи, че голяма част от аранжиментите и оркестрациите за оркестъра са на Трифон Трифонов.

Творческо-педагогическата работа на дисертанта е от 2014 г. и е свързана с организацията, обучението и ръководенето на духов оркестър към XVI Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, Перник. Ученическият оркестър участва във всички училищни и общински празници.

От справка за научните публикации е видно, че докторантът е реализирал две на брой, пряко свързани с темата на дисертационния труд, представени на конференцията „Млад научен форум за музика и танц“. IX и X научна конференция за докторанти и постдокторанти с международно участие в НБУ, София (2014, 2015), както и доклад по темата на разработката изнесен на II „Научен форум за изкуствата“, Научна конференция с международно участие:

XIII „Млад научен форум за музика и танц“, II „Млад научен форум за театър, сцена и визуални изкуства“, НБУ, София (16, 17 юни 2018).

Актуалността на темата на дисертационния труд „Стилови и интерпретационни проблеми в творби за духов оркестър от Николай Братанов, Жул Леви и Христо Тонев“ е обусловена от динамиката в развитието на съвременното музикално изкуство и необходимостта от разглеждане, анализиране и обновяване на диригентските подходи, както и методиката на тяхното прилагане. Породена е и от потребността от създаването на нови произведения за духов оркестър, които да провокират младите диригенти към работа с духови оркестри, както и обогатяване на професионално-естетическия мироглед в тази област.

Целта на дисертационния труд е анализирането на творби за духов оркестър (някои от които изградени на фолклорна основа) композирани от Николай Братанов, Жул Леви и Христо Тонев, актуални произведения, влизащи в програмите на съвременните български духови оркестри, както и предложени решения на проблеми, касаещи оформянето на репертоара на ученическите, любителските и професионалните духови оркестри в България.

Обект на изследването се явява проблематиката засягаща стилови и интерпретационни аспекти, възникващи в процеса на работата с произведения за духов оркестър от български композитори, в случая примери от творчеството на гореупоменатите творци, явяващи се предмет на разработката. Анализираните творби са „Пиринска рапсодия“ от Ж. Леви, маршът „Родина“ от Н. Братанов, „Празник в Граовско – песен и танц за гайда и духов оркестър“ и „Хорал“ от Хр. Тонев. Разгледани са стилови и интерпретационни проблеми и са предложени идеи за решението им.

Изследователските задачи включват:

- проучване на предпоставките водещи до възникване и развитие на духовия оркестър в България;
- събиране на сведения за основания през 1901 г. Духов оркестър към Мини Перник;
- издирване на оригиналните партитури на разглежданите в разработката произведенията, както и на записи и други материали, документиращи концерти с произведения на тримата композитори;
- интерпретационен анализ на творбите, включени в изследването;
- дефинирани и разгледани са диригентските проблеми, свързани със стила и интерпретацията на произведенията от Николай Братанов, Жул Леви и Христо Тонев;
- разгледана и коментирана е гледната точка на композитора и диригент Хр. Тонев чрез интервю с него.

Методологията на изследването се провежда посредством комплексен подход. Използваните методи са: емпиричен, теоретичен, дедуктивен, аналитичен, дескриптивен, сравнителен, херменевтичен. Т. Трифонов представя огромно по обем и качество съдържание използвайки дедуктивния метод (от общото към частното) т. е. от историческите предпоставки и стилови особености в общ план към диригентската проблематика в интерпретацията на конкретни съвременни творби за духов оркестър.

Дисертационният труд е структуриран в две основни глави с подглави, увод, заключение с приносни приложения.

В увода на това обстойно изследване, докторантът представя мотивите за реализирането му, обекта, предмета, целта, задачите и излага научната си хипотеза.

Първа глава „Зараждане на духовия оркестър и неговото разпространение“ е посветена на по-обща проблеми, свързани с духовия оркестър и изпълнителство, разгледани в исторически контекст и в съвременността, като е подчертано мястото на първия граждански духов оркестър в България – Духовия оркестър, гр. Перник.

Втора глава „Диригентски проблеми в интерпретацията на съвременни творби за духов оркестър“ е насочена към репертоарни проблеми и анализ на творчество за духов оркестър, на четири творби от тримата водещи автори в жанра.

Разглежданата тематика ще доведе до обогатяване на теоретико-практическите умения при диригентите и ще разшири компетентностите на музикалните педагози. Изложената информация и факти за професионалната и житейска същност на емблематични личности в тази сфера ще допринесе за увеличаване на общата култура. Горее изложеното обуславя приносния характер на дисертацията.

В този труд е събрана, систематизирана и анализирана голяма по обем информация – общо 153 страници, от които 129 основен текст и 22 стр. с 5 приложения. Обясненията са обосновани с подходящи нотни примери 19 на брой, които допринасят за създаване на още по-ясна представа за разглеждания обект. Включени са сведения от Държавен архив на гр. Перник. Библиографията включва 55 заглавия на български и чужд език.

Авторефератът е изготвен според изискванията и дава ясна представа за съдържанието, обекта, предмета, целта, задачите, изследователския инструментариум и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Приносителите на труда се изразяват в следното:

- за първи път е направено фактологично и аналитично изследване разглеждащо развитието на Пернишкия духов оркестър;

- анализите и диригентските напътствия могат да бъдат полезни както за изпълнителите, така и за обучаващите се в областта на оркестрово-духовите формации;

- разработената теза ще обогати научните и музиколожки факти и ще провокира интерес към ансамбловото свирене в духов оркестър/състав, водещо до възраждане на традициите в тази област;

- представеното интервю на личността Христо Тонев допълва изследването и може да послужи като основа за следващи научни разработки, а интервюто с музиканта Наньо Чолпанов допълва докторската теза с факти;

- изготвения примерен вариант на „Урок за духовите инструменти” би могъл да е полезен в педагогическата практика, а също и възможност за обогатяване на общата музикална култура на по-широк кръг от хора;

- представените концертни изяви са съществена част от докторската програма и практически показват професионализма на дисертанта като диригент и изследовател;

- приложенията могат да послужат като отправна точка за следващи разработки в тази насока.

Силно впечатление правят ясният изказ и научно обоснованите анализи в дисертацията. Езикът е професионален и в същото време разбираем и достъпен. Всеки разгледан проблем е теоретично обоснован и прегледно обяснен.

Убеден съм, че дисертацията ще заинтригува не само диригентите, но и всички проявяващи интерес към духовата музика. Поради тази причина, препоръчвам труда да бъде публикуван, за да стане достояние на по-широк кръг читатели.

В заключение ще изтъкна, че дисертационния труд на Трифон Трифонов на тема „Стилови и интерпретационни проблеми в творби за духов оркестър от Николай Братанов, Жул Леви и Христо Тонев” ме впечатли със задълбочеността на разглежданата тематика, анализите и научно-теоретичната обосновка, написана на професионален и в същото време достъпен език, както и с качествените примери, спомагащи за още по-ясното възприемане на изследването. От изложеното в труда е видно, че Трифон Трифонов е диригент, с богата музикално-теоретична подготовка и концертна практика. Считам, че теоретичната разработка отговаря на предявените от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, изисквания за придобиване на образователната и научна степен „**доктор**“. Това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Трифон Великов Трифонов образователната и научна степен „**доктор**“.

14.01.2021 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Борислав Ясенов)